

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

5 vtrum in omni peccato sit aliquis actus uitiosus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

Utrum in quolibet peccato sit aliquis actus.

AD QVINVM sic proceditur. Videtur, quod in quolibet peccato sit aliquis actus. Sicut. n. meritum comparatur ad uirtutem, ita peccatum ad uitium comparatur; sed meritum non potest esse absque aliquo actu. ergo nec peccatum potest esse absque aliquo actu.

¶ 2 Præ. Aug. dicit in lib. de liber. arbit. quod omne peccatum ad eum est uoluntarium, quod si non sit uoluntarium, non est peccatum: sed non potest esse aliquid uoluntarium nisi per actum uoluntatis. ergo omne peccatum habet aliquem actum.

¶ 3 Præ. Si peccatum esset absque aliquo actu, sequeretur, quod ex hoc ipso, quod aliquis cessat ab actu debito, peccaret: sed contine aliquis cessat ab actu debito, ille scilicet, qui nunquam actum debitum operatur. ergo sequeretur quod continer peccaret, quod est falsum. non ergo est aliquod peccatum absque actu.

SED CONTRA est, quod dicitur Jacob. 4. scienti bonum facere, & non facienti, peccatum est illi: sed non facere non importat aliquem actum. ergo peccatum potest esse absque actu.

RESPON. Dicendum, quod questio ista principi paliter mouetur propter peccatum omissionis, de quo aliqui diuersimode opinantur. Quidam enim dicunt, quod in omni peccato omissionis est aliquis actus uel interior, uel exterior. Interior quidem, sicut cum aliquis uult non ire ad ecclesiam, quando ire tenetur. Exterior autem, sicut cum aliquis illa hora, qua ad ecclesiam ire tenetur, uel etiam ante, occupat se talibus, quibus abeundo ad ecclesiam impedit: & hoc quodammodo uidetur in primum redire. Qui. n. uult aliquid, cum quo aliud simul esse non potest, ex consequenti uult illo carere, nisi forte non perpendat, quod per hoc quod uult facere, impeditur ab eo quod facere tenetur: in quo casu posset per negligentiam culpabilis iudicari. Alij uero dicunt, quod in peccato omissionis non requiritur aliquis actus: ipsum. n. non facere quod quis facere tenetur, peccatum est.

Viraque autem opin. secundum aliquod ueritatē habet. Si enim intelligatur in peccato omissionis illud solum, quod per se pertinet ad rationem peccati, sic quandoque omissionis peccatum est cum actu interiori, ut cum aliquis uult non ire ad ecclesiam. Quandoque uero absque oī actu uel interiori, uel exteriori: sicut cū aliquis hora, qua tenetur ire ad ecclesiam, nihil cogitat de eundo, uel non eundo ad ecclesiam. Si uero in peccato omissionis intelligantur etiā causæ, uel occasiones omittēdi, sic necesse est in peccato omissionis aliquē actum esse. Non. n. est peccatum omissionis, nisi cū aliquis prætermittit quod potest facere, & nō facere: quod aut aliquis declinet ad nō faciendū illud quod potest facere, & non facere, nō est nisi ex aliqua cā, uel occasione coniuncta, uel præcedente: & si quidem causa illa non sit in potestate hominis, omisio non habet rationem peccati: sicut cū aliquis propter infirmitatem prætermittit ad ecclesiam ire. Si uero cā, uel occasio omittēdi subiaccat uoluntati, omisio habet rōnem peccati, & tūc semper oportet quod ista cā in quantum est uoluntaria, habeat aliquem actum ad minus interiorē uoluntatis: qui quidem actus quandoque directe fertur in ipsam omissionē, puta, cū aliquis uult nō ire ad ecclesiam uis laborē, & tūc talis actus per se pertinet ad omissionē. Voluntas. n. cuiuscunq; peccati per se pertinet ad peccatū illud, eo quod uoluntarium est de rōne peccati. Quandoque aut actus uoluntatis directe fer-

atur in aliud, per quod homo impeditur ab actu debito, siue illud in quod fertur uoluntas, sit coniunctum omissioni, puta, cum aliquis uult ludere, quando ad ecclesiam deberet ire: siue et sit præcedens, puta, cū aliquis uult diu uigilare de sero, ex quo sequitur, quod non uadat hora matutinali ad ecclesiam: & tunc actus iste interior, uel exterior per accidens se hēt ad omissionem, quia omisio sequitur præter intentionem. hoc aut dicimus per accidens esse, quod est præ intentionem, ut patet in 2. Phyl. V si manifestum est, quod tunc peccatum omissionis hēt quidem aliquem actum coniunctum, uel præcedentem, quod tū per accidens se hēt ad peccatum omissionis. Iudicium aut de rebus dādum est in illud quod est per se, & non in illud quod est per accidens. Vnde uerius dici potest, quod aliquod peccatum possit esse absque omni actu, alioquin etiam ad essentia aliorum peccatorum actualium pertineret actus, & occasiones circumstantes.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod plura requiruntur ad bonum quā ad malum, eo quod bonum contingit ex tota integra cā, malum autem ex singulis defectibus, ut Dion. * dicit 4. ca. de diu. no. & ideo peccatum potest contingere siue aliquis faciat quod non debet, siue non faciendo quod debet. sed meritum non potest esse nisi aliquid faciat uoluntarie quod debet. & ideo meritum non potest esse sine actu, sed peccatum potest esse sine actu.

AD SECVNDVM dicendum, quod aliquid dicitur uoluntarium non solum quia cadit super ipsum actus uoluntatis, sed quia in potestate nostra est ut fiat, uel non fiat, ut dicitur in 3. * Eth. unde etiam ipsum non uelle potest dici uoluntarium, in quantum in potestate hominis est uelle, & non uelle.

AD TERTIVM dicendum, quod peccatum omissionis contrariatur præcepto affirmatiuo, quod obligat semper, sed non ad semper: & ideo solum pro tempore illo aliquis cessando ab actu peccat, pro quo præceptum affirmatiuum obligat.

ARTICVLVS VI.

Super Questionis 71. Articulum 5. 2um.

Utrum conuenienter diffiniatur, peccatum, esse dictum, uel factū uel concupitum contra legem aternā.

AD SEXTVM sic proceditur. Videtur, quod inconuenienter diffiniatur peccatum cum dicitur, Peccatum est dictum, uel factum, uel concupitum contra legem aternam. Dictum enim, uel factum, uel concupitum importat aliquem actum: sed non omne peccatum importat aliquem actum, ut dictum est ergo hæc diffinitio non includit omne peccatum.

¶ 2 Præ. Aug. dicit in li. de duabus animabus. Peccatum est uoluntas retinendi, uel consequendi quod iustitia uetat: sed uoluntas sub concupiscentia comprehenditur, secundum quod concupiscentia largo modo sumitur pro oī apertu. ergo sufficisset dicere, Peccatum est concupitum contra legem aternam, nec oportuit addere, dictum, uel factum.

¶ 3 Præ. Peccatum proprie consistit in actu

IN artic. 6. dubium occurrit ex Greg. de Armino. in secundo sentent. dist. 34. volente quod peccatum proprie, quo quis dicitur formaliter peccans, non est actus, nec est aliquid incomplexe significabile. & hoc probatur dupliciter. Primo, quia peccatum consistit in hoc, quod aliquis agit contra rectam rationem: sed hoc non est nisi complexus significabile. ergo. Et quia in præceptis affirmatiuis & negatiuis prohibentur peccata, & affirmantur eorum opposita, ut patet: sed in his sola complexa enunciabilia iuuentur aut prohibentur: quia cum præcipitur, Non moechaberis, nec uir, nec mulier, nec actus prohibetur, sed facere actum

In par. 4. med.

Cap. 5. to. 5.

In q. 76. ar. 2. ad 1. & 2. dist. 35. ar. 2. cor. & ad 3. & ma. q. 2. ar. 1. co. & ad 2.

ar. præced.

Li. de duabus animabus c. 11. in princ. to. 6 & 1. re tra. c. 15. to.